

LOVE AND DEATH IN DYING ANIMAL, BY PHILIP ROTH, MEMORIES OF MY MELANCHOLY WHORES, BY GABRIEL GARCIA MARQUEZ AND THE HOUSE OF THE SLEEPING BEAUTIES, BY YASUNARI KAWABATA

Simina Pîrvu

West University of Timișoara

Abstract: In a society with a rather strict, taboo-filled morality, sexuality in literature is received by some readers with reluctance. Therefore, I try to reveal in this study that eroticism in literature should not necessarily be perceived as something pornographic, but it is often a way of highlighting other aspects.

*These can be seen in the novels *Dying Animal*, by Philip Roth, *Memories of My Melancholy Whores*, by Gabriel Garcia Marquez and *The House of the Sleeping Beauties*, by Yasunari Kawabata, novels that shocked when they were published by their licentious character, but actually they deal with love discovered in senescence, and with death.*

The three novels, which at a first glance seem to reveal an eroticism that leads to vulgarity, show the indestructible link between love, even the one discovered at an old age, more or less based on physical attraction, and death - two apparently opposite elements. The protagonists of the love stories are no longer young, and they encounter, which makes them aware of the approach of death, which until then has seemed far away, for only when you have strong feelings towards someone you realize that nothing is eternal.

Keywords: love, death, senescence, maiden, prostitute.

„Literaturii – spunea George Bataille – trebuie să i se recunoască dreptul de a nu fi inocentă. De altfel, deseori literatura este confundată cu morala și faptul că anumite tematici imorale devin nucleul unei scrieri determină condamnarea acesteia. Într-un sens mai larg, având în vedere că pornografia și eroticismul se referă la sfera sexualității, mi se pare firesc ca judecata critică și morală să fie determinată de modul în care sexualitatea este trăită de către o anumită societate. Omul depășește animalitatea, fixând limitele instinctelor proprii, totuși fără să le elimine complet. În termeni freudieni, putem spune că instinctele au fost reprimare, cu riscurile pe care le implică acest procedeu: defularea”. (*apud* Lombardo, 2004: 7,8).

Într-o societate cu o morală destul de strictă, plină de tabuuri, sexualitatea în literatură este primită de către anumite categorii de public cu reticență. Însă eroticismul în literatură nu trebuie fie perceput neapărat precum ceva pornografic, căci, de multe ori, este o metodă de a scoate în evidență alte aspecte. Acestea se pot observa în romanele *Animal pe moarte*, de Philip Roth, *Povestea târfelor mele triste*, de Gabriel Garcia Marquez și *Frumoasele adormite*, de Yasunari Kawabata, romane ce au șocat la apariția lor, prin caracterul aparent licențios, însă, de fapt, tratează tema iubirii descoperite la bătrânețe, precum și a morții.

Philip Roth a fost interesat de viața bărbaților din America secolului al XX-lea, „provocându-și cititorii să observe dorințele primare ale acestora. Se pare că Roth nu doar că a riscat cenzura, dar a și întâmpinat-o. Uneori, a creat personaje masculine ca și cum ar fi vrut să afle ce vor face și dacă există motive să nu le disprețuiești” (Shostak, 2007: 112). Atenția sa asupra apetitului insașiabil, transgresiv și adesea ridicol al oamenilor i-a adus acuzații de misoginie, mai ales în lucrările sale timpurii.

Philip Roth prezintă în *Animal pe moarte* un profesor de literatură și critic literar, David Kepesh, îndrăgostit de o femeie cu 40 de ani mai tânără - tânăra studentă Consuela Castillo. Profesorul este, după cum afirmă el însuși, „extrem de vulnerabil la frumusețea

feminină” (Roth, 2006: 10) și, cu toate că are o vârstă înaintată, atrage studentele prin celebritatea sa, prin fascinația intelectuală pe care le-o transmite. Acesta le observă încă de la primul curs la care participă și știe care vor fi ale lui, pe care dintre ele le va seduce, dar asta doar după examenul final, în ciuda ispitei. La final, dă o petrecere privată pentru studenți, în apartamentul său, prilej pentru a se culca cu studentele; moment în care își amintește episoade din trecut, descrie poziții sexuale.

Probabil că întrebarea care stăruie în mintea fiecărui cititor, încă de la primele pagini ale romanului, este ce le determină pe aceste tinere să facă acest pas? De ce își doresc să facă dragoste cu un bătrân? Răspunsul îl găsim în paginile cărții, ni-l oferă însuși personajul: din curiozitate. Multe dintre aceste tinere făcuseră dragoste de la 14 ani și la 20 de ani erau curioase s-o facă și cu un bărbat de vârsta lui, fie și numai ca să poată povesti prietenelor. Evident, profesorul a profitat întotdeauna de acest lucru și s-a distrat.

Apariția la cursul său a studentei Consuela Castillo avea să îi schimbe viața, deși el nu știa. Nu i-a arătat vreun interes special, însă își amintește detaliat cum era îmbrăcată. La petrecere au discutat despre viața lor, ea fiind fascinată de viața profesorului, un om cult, extrem de inteligent și, în timp ce îi arăta un album cu reproduceri după Velasquez, el se gândea la „încântătoarea imbecilitate a poftelor trupești” (Roth, 2006: 27), căci el nu era interesat de flirt, discută cu ea despre familia ei, despre Kafka, doar pentru a ajunge unde își dorește. Și pentru asta continuă jocul seducției: merg la teatru, la cină, o invită la el să bea ceva, ascultă muzică; în tot acest timp, David îi privește și îi admiră trupul, decolteul, o consideră o operă de artă. Consuela părea foarte calmă, reticentă chiar, căci nu vroia să apară în ziare, în caz că era văzută cu el: „forța calmului ei era enormă. Ce putea fi mai mai erotic în împrejurarea aceea decât aparenta absență a oricărei intenții erotice la o femeie excitantă?” (Roth, 2006: 32).

De când s-a culcat cu ea prima dată, profesorul n-a mai avut liniște; ea îi spunea că îl adoră, dar nu îi spunea că îl dorește și asta îl făcea să se teamă că i-o va lua altul, îi stârnește gelozia, nesiguranța. Consuela este atrasă de diferența de vârstă dintre ei, pentru că îi îngăduie să se supună; actul intim cu un bărbat mai bătrân le înzestreză pe femei cu o autoritate pe care n-o pot atinge în relația sexuală cu un bărbat tânăr. Profesorul ei reprezintă o autoritate culturală, este un bărbat inaccesibil pentru ea în orice alt plan și asta îi conferă femeii putere.

Pe de altă parte, contrar gândirii tuturor, bărbatul consideră că dacă este cu o femeie mai tânără nu se simte tânăr, ci bătrân, căci ea are un viitor în față, iar el nu, și chiar se întreabă dacă îi este permis așa ceva.

Întâlnirea cu Consuela, relația cu ea, care ar fi trebuit să fie o simplă aventură, precum toate celelalte de până atunci, a declanșat în sufletul profesorului sentimente pe care nu le cunoscuse înainte: gelozie dusă la extrem (simțea gelozie până și față de fratele ei), iubire obsesivă, voia să își petreacă timpul doar cu el. Nu înțelegea ce se întâmplă cu el, nu mai putea dormi, „experiența cu ea e prea puternică” (Roth, 2006: 61), a ajuns într-o etapă a vieții când credea că poate face orice, deși știa că această relație nu-i face bine, nu poate renunța. Ea era conștientă de puterea pe care o avea asupra bărbaților, el reprezenta conștiința ei de sine, bărbații erau oglinda ei: „ea e femela magică în fața căreia bărbații n-au scăpare, învăluită cultural în trecutul ei decorativ cubanez, însă cedările ei decurg din vanitate” (Roth, 2006: 70).

Această atracție ieșită din comun, această teamă că îl va părăsi este chinuitoare. Nu știe cum să o țină lângă el; majoritatea oamenilor ar face asta prin căsătorie, însă, în cazul lui, știe că nu asta e soluția. Principalul impediment este vârsta: „Și aici începe pornografia. Pornografia geloziei. Pornografia distrugerii de sine. Sunt vrăjit, sunt subjugat și totuși sunt captiv în afara tabloului. Ce m-a scos afară din ramă? Vârsta. Plaga vârstei.” (Roth, 2006: 63).

Tot ceea ce simte este de neînțeles pentru el și datorită faptului că el a pledat mereu pentru sex, s-a declarat împotriva căsătoriei, a fost căsătorit, avea un fiu, dar a profitat la maxim de revoluția sexuală, considerând că sexul este „răzbunare împotriva morții” (Roth, 2006: 103).

Relația cu Consuela a durat mai mult de un an și jumătate, el nu a fost la petrecerea ei de absolvire și ea a pus punct. David a considerat că s-a întâmplat asta pentru că ea nu l-a dorit niciodată, doar a experimentat pe el puterea atracției. Despărțirea i-a provocat durere, părere de rău, s-a simțit golit, a fost deprimat multă vreme. În perioada următoare, se întâlnește cu studenți, foste iubite, petrece mult timp cu prietenul său, George, care îl sfătuiește să renunțe la ea. Însă el este foarte îndrăgostit, nici el nu știe de ce este așa disperat, încearcă să găsească o explicație: „poate că acum, când sunt aproape de moarte, și eu tânjesc în taină să nu fiu liber” (Roth, 2006: 154).

George este conștient că această relație îi face rău, îl sfătuiește să renunțe la ea, este contra iubirii: „Nu mă opun fiindcă e dezgustător. Mă opun fiindcă înseamnă îndrăgostire. Singura obsesie pe care și-o doresc toți: <<iubire>>. Oamenii cred că, îndrăgostindu-se, se împlinesc? Unirea platonice a sufletelor? Eu cred tocmai pe dos. Cred că ești întreg înainte de a începe. Iar iubirea te fracturează. Ești întreg, apoi ești despăcat. Ea a fost un corp străin introdus în integritatea ta” (Roth; 2006: 145). Aceasta era și concepția despre iubire a lui David, care, datorită relației cu Consuela s-a schimbat. La gândul despărțirii de ea se simțea pustiu, nu se mai simțea întreg.

După câțiva ani, de Revelion, Consuela re apare în viața lui, lăsându-i un mesaj pe telefon. Este confuz, nu vrea să o sune înapoi, de teamă că nu ar putea îndura din nou să treacă prin ce a trecut, să simtă ce a simțit. Însă la gândul că poate i s-a întâmplat ceva, o sună și ea îi spune că este în mașină. A urcat la el, dându-i vestea că are cancer la sân și a vrut ca el să îi vadă trupul înainte de operație și să îi facă poze, dat fiind faptul că David îi iubea trupul.

Profesorul Kepesh simte ironia sorții – el are 70 de ani și poate spune că mai are de trăit câțiva, pe când Consuela, cu toată tinerețea ei, nu știe cât viitor mai are. Conștiința îi dictează să nu meargă la ea la spital, deoarece asta ar însemna sfârșitul lui, ar însemna să își accepte propria moarte, moment în care Kepesh conștientizează că nici el, nici Consuela nu pot păcăli moartea și nici destinul. El a încercat să amâne cumva momentul în care va recunoaște că tinerețea nu mai este valabilă pentru el, și, cu o lovitură implacabilă, moartea prietenului său și boala femeii iubite îl fac să devină insignifiant în fața sorții, de unde reiese foarte clar ideea că nu poți păcăli soarta având drept refugiu un trup tânăr este falsă.

La vârsta de șaptezeci și șapte de ani, Gabriel Garcia Márquez scrie *Povestea târfelor mele triste*, titlu ce a șocat opinia publică la apariție și care, de fapt, nu are legătură directă cu conținutul cărții, căci accentul este pus pe povestea de dragoste. Subiectul este simplu: un bătrân de nouăzeci de ani, pentru a-și sărbători aniversarea, vrea să petreacă o noapte cu o fecioară, apelând la matroana unui bordel: „În anul în care am împlinit nouăzeci de ani, am vrut să-mi dăruiesc o noapte de dragoste nebună cu o adolescentă fecioară” (Marquez, 2004: 13). Acest scurt roman reia, într-o viziune aparte, tema iubirii: „romanul este o meditație subtilă și melancolică a omului timpurilor noastre asupra iubirii, în sensul cel mai pur, mai nobil și mai generos de care este capabilă ființa umană” (Márquez, 2004: 6).

Protagonistul este un bărbat care a avut o viață în care predomină sexualitatea, încă de la doisprezece ani, care era redusă la lumea prostituatelor, niciodată nu a făcut sex fără să plătească, deoarece nu îi plăceau angajamentele, însă nu a cunoscut trăirile sufletului. Patroana bordelului, Rosa Cabarcas, îi face rost de o fată de numai paisprezece ani, ce provine din clasa de jos și care lucrează la o fabrică de îmbrăcăminte. Aceasta era inconștientă, căci Rosa îi dăduse să bea o licoare cu bromură și valeriană, deoarece era speriată; el s-a așezat pe marginea patului să o privească, „subjugat de vraja celor cinci simțuri” (Márquez, 2004: 35).

Trupul gol al fetei îl ispitea, însă ea dormea profund și el a dormit lângă ea, a doua zi plătind și plecând cu hotărârea „de a nu mai provoca în veci destinul” (Márquez, 2004: 49). Se simțea un alt om, schimbat, căci el mereu făcuse dragoste fără a iubi persoana respectivă, nu cunoștea seducția, însă în acea noapte „am descoperit plăcerea de necrezut de a contempla trupul unei femei adormite fără îmboldirea dorinței sau opreliștile pudorii” (Márquez, 2004: 39).

Cunoscându-l pe el și cunoscându-i trecutul, Rosa a fost extrem de uimită că în acea noapte nu s-a întâmplat nimic și l-a sunat să îl întrebe ce s-a întâmplat, nu voia ca fata să spună că nu mai este în stare. El i-a răspuns că acela era adevărul și, spunând asta, s-a simțit eliberat, mai ales că, într-un fel, îl amuza ideea că fetele mai tinere credeau că bătrânii nu mai sunt în stare de nimic. Mai târziu, el a sunat-o pe Rosa, cerându-i s-o vadă pe fată, să îl aștepte goală.

După acest episod, când, din nou, el doar a privit-o cum dormea, i-a cântat, apoi a dormit lângă ea, a început să se gândească tot mai des la ea, își imagina că îi pregătea micul dejun, că discută cu ea, că o îmbracă. Atunci și-a dat seama că s-a îndrăgostit pentru prima dată: „astăzi știu că nu a fost o nălucire, ci încă un miracol al primei iubiri din viața mea aflate abia la nouăzeci de ani” (Márquez, 2004: 69). Patroana nu înțelegea absolut deloc faptul că nu atins-o, că fata nu își pierduse virginitatea, credea că nu îi place fata, însă Eguchi nu caută o relație carnală, ci sentimentul de care a fost lipsit întreaga sa viață – iubirea, conștientizându-și vârsta și schimbarea produsă: „Sexul e consolarea care-ți mai rămâne când nu-ți mai ajunge dragostea” (Márquez, 2004: 78).

Bătrânul jurnalist a devenit din ce în ce mai obsedat de fată, mergea să o vadă în fiecare seară în cămăruța pregătită de Rosa, pe care el a încercat să o facă mai confortabilă, aducând tot felul de lucruri acolo, care aproape l-a ruinat. În rest, lucrurile se petreceau la fel: el o privea în timp ce doarme, apoi se întindea lângă ea și dimineața pleca. Nu îi știa numele real, o numise Delgadina (personajul feminin al unei balade pe care obișnuia să i-o cânte); toate acestea au durat trei ani.

Aceste sentimente pentru Delgadina îi schimbă starea de spirit, le-a propus celor de la ziar ca articolele sale să fie publicate cu scrisul său de mână, oricare ar fi fost subiectul acestora, articolele erau scrise pentru ea; reacția publicului cititor a fost entuziastă. Iubirea adolescentină pe care o simțea l-a schimbat: „pluteam în iubirea pentru Delgadina cu o intensitate și o fericire de care n-am avut nicicând parte în viața mea. Grație ei m-am confruntat pentru prima oară cu felul meu firesc de a fi, în vreme ce mi se scurgeau cei nouăzeci de ani” (Márquez, 2004: 73).

Atunci când bordelul a fost închis o perioadă, l-a cuprins disperarea că nu o putea vedea. A căutat-o prin parcuri, se gândea mereu la ea, era agitat, se întreba dacă și ea se gândea la el, nu s-a mai îmbăiat, nu s-a mai bărbierit, stătea mereu în casă, ca să audă telefonul, sperând să sune Rosa; Damiana, servitoarea sa, credea că este bolnav. Toate acestea erau rezultatul suferinței de a fi departe de ea: „așa am aflat în ce hal mă afectase suferința. Nu mă recunoșteam pe mine însumi, copleșit de durerea aceea de adolescent” (Márquez, 2004: 91).

Trece printr-un profund zbucium lăuntric, conștientizând că este bătrân, fiind slab în fața iubirii, se simțea bolnav de iubire. Abia atunci a înțeles poeziile de dragoste - „întotdeauna considerasem că a muri din dragoste nu era decât o licență poetică. În seara aceea mi-am dat seama nu numai că era posibil să mori, ci și că eu însumi, bătrân și singur cuc, eram gata să mor din dragoste” (Márquez, 2004: 93); și cu toate acestea, nu ar fi schimbat tot ceea ce simțea, nici măcar „deliciile zbuciumului meu” (Márquez, 2004: 93).

Abia după o lună a primit un semn de la Rosa, care a stabilit o întâlnire cu fata. A mers acolo cu bomboane, ciocolată și trandafiri cu care să umple patul. I s-a părut că Delgadina era diferită, că mai crescuse, că i se împlinise trupul, ceea ce îl bucura, însă nu îi

plăcea că avea gene false, unghiile date cu oă și asta i-a stîrnit furia. A spart toate lucrurile din încăperea, fata s-a trezit, dar nu l-a privit, apoi a dat foc. Rosa i-a explicat că nu se întâmplase nimic din ce credea el, însă el nu a vrut să asculte și a plecat. Aceasta a fost uimită de ce a făcut bătrînul, dîndu-și seama, abia acum, de sentimentele acestuia: „Ce n-aș fi dat eu pentru asemenea dragoste!” (Márquez, 2004: 101).

Următoarele luni au fost dure pentru el, slăbise foarte mult, trecea de la o dispoziție la alta, însă, în una din zile s-a întîlnit în autobuz cu o fostă iubită, care, auzind povestea, l-a sfătuit să nu o piardă: „Fă ce te taie capul, dar n-o pierde pe copila asta. Nu-i nenorocire mai mare decît să mori singur” (Márquez, 2004: 107). I-a mai spus să o caute și să facă dragoste cu ea, să nu moară fără să fi văzut cum e să facă dragoste.

Și-a reluat obiceiul de a o vedea pe fată și i-a lăsat Rosei cîteva scrisori cu dispoziții privitoare la Delgadina, după moartea lui. Era convins că va muri în acea noapte și, de aceea, a stabilit cu Rosa ca supraviețuitorul dintre ei doi să rămîna cu tot ce are celălalt și să lase apoi fetei.

Gabriel Garcia Márquez a vrut să scoată în evidență, în acest roman, importanța iubirii în viața unui om, precum și faptul că nu contează momentul în care aceasta apare, important este ca fiecare om să cunoască acest sentiment, de aceea nu este nimic ieșit din comun ca un bătrîn să cunoască iubirea. Într-unul dintre numeroasele interviuri pe care le-a dat, scriitorul își expune concepția referitoare la iubire:

„Reporter: Ți se pare într-adevăr foarte gravă neputința de a iubi?”

G.G.M.: Cred că nu există nenorocire omenească mai mare. Și nu numai pentru cel care suferă de ea, ci și pentru cei care au neșansa de a trece prin orbita acestuia.

Reporter: Libertatea sexuală are pentru tine vreo limită? Care ar fi?

G.G.M.: Toți suntem prizonierii prejudecăților noastre. În teorie, ca un om cu o mentalitate liberală, cred că libertatea de a iubi nu are nicio limită.” (Mendoza, 2002: 103).

Experiențele prin care trece protagonistul lui Márquez nu au fost atinse de vulgaritate, ci au fost transformate într-o frumoasă poveste de dragoste; nonagenarul este la o vîrstă la care majoritatea oamenilor au trecut în neființă, însă pentru el este șansa de a descoperi dorința arzătoare și dragostea.

Într-o recenzie a acestei cărți, John Updike spune că Gabriel Garcia Márquez „a compus, cu obișnuita gravitate senzuală și umor olimpien, o scrisoare de dragoste adresată luminii pe moarte” (*apud* Martin, 2009: 517).

În crearea acestui roman, Márquez s-a inspirat din *Frumoasele adormite*, a lui Yasunari Kawabata, mottoul cărții fiind luat din această carte. Ideea cărții se axează pe existența unui bordel, unde tinerele dorm profund, deoarece li se administrează somnifere de către gazda casei, apoi sunt dezbrăcate și puse în pat, pentru ca bătrînii să le poată mîngâia și contempla frumusețea, fără să aibă relații sexuale. Personajul principal al operei este Eguchi, un bătrîn de șaiszeci și șapte de ani, ce află de acest loc frecventat de bărbații în vîrstă, pentru a-și masca neputința: „Căci ce putea fi mai groaznic decît un bătrîn neputincios care încerca să se cuibărească o noapte întregă lângă o fată tânără care dormea tot timpul? Dar oare nu venise și el aici căutînd această extrem de nefirească plăcere a bătrînilor?” (Kawabata, 2006: 11).

Lîngă tinerele fete nu se așază bărbați în căutarea dragostei, ci bărbați care așteaptă somnul sau moartea; aceștia și-au trăit viața. Eguchi, aflat în pragul bătrîneții, petrece acolo cinci nopți, în fiecare dintre ele descoperind ceva despre femei, despre el însuși, dar și despre viață. În decursul acestor nopți, Eguchi își amintește de tinerețea lui, de fetele sale, de femeile

cu care a avut relații, dar are și impulsul de a-i face rău fetei, al cărei trup era lipsit de apărare.

Bătrânii se simțeau în siguranță în acel loc, tinerețea fetelor le conferea bărbaților încredere, putere de viață, se duceau acolo „când nu mai puteau suporta deznădejdea bătrâneții” (Kawabata, 2006: 19), fetei care dormea îi puteau spune orice, era ca și când cineva îi asculta fără să răspundă. Eguchi empatizează, într-un fel, cu ceilalți care mergeau acolo, dar se consideră diferit de ei, nu era neputincios; deși a mers prima dată din curiozitate, și-a dorit să revină, se simțea fascinat. Bătrânul le vorbește, sperând că se vor trezi și este foarte dezamăgit că nu se întâmplă acest lucru, această permanentă încercare de a stabili o comunicare cu ele făcând ca experiența decrisă să nu fie vulgară.

În roman există o analogie somn-moarte; de altfel, în vechile culturi, somnul este văzut ca o moarte temporară, căci fetele dormeau liniștite, cufundate într-o stare care seamănă „cu o moarte provizorie” (Kawabata, 2006: 19). Pentru bătrânii care veneau acolo, „a dormi în liniște lângă o astfel de fată tânără constituia un mod de a merge pe urma bucuriilor vieții trecute” (Kawabata, 2006: 69). De când a început să meargă în acel loc, Eguchi era de părere că „nu există nimic mai minunat pe lumea asta decât fața inocentă a unei fete tinere care doarme. Poate că asta era consolarea fericită a acestei lumi. Oricât ar fi de frumoasă o femeie, ea nu își poate ascunde vârsta în somn” (Kawabata, 2006: 76).

Protagonistul se simțea apăsător de „urâtenia și rușinea bătrâneții” (Kawabata, 2006: 53) și de aceea locul acela era pentru el, ca și pentru alți bătrâni, o binecuvântare, uitare de sine, căci se întrebă: „oare nu i se întâmplă unui bărbat bătrân și neputincios să uite de sine, când este acoperit pe de-a-ntregul de un trup tânăr de fată?” (Kawabata, 2006: 53). Fetele au un dublu rol – ele reprezintă liniște, delectare, dar și seducție primejdioasă (Eguchi simte, într-una din nopți, nevoia de a o viola pe una, apoi de a o sugruma pe alta), însă nu se lasă dominat de aceste instincte primare.

Bătrânii nu căutau în acel bordel o experiență erotică (care era, oricum, interzisă), ci voiau, mai degrabă, să își reamintească de tinerețe, să își recapete bucuria de a trăi, să îi facă să uite de rele. Însă tinerele adormite nu reprezintă doar tinerețea și frumusețea, ci și moartea: „În trupul tânăr al fetei părea că sălășluiește ceva ca o tristețe, care îi face pe bătrâni să se gândească la moarte” (Kawabata, 2006: 69). Kawabata încearcă, astfel, să ne aducă aminte că și moartea face parte din viață – într-o noapte, una din fete a murit în somn, la fel și un client, ambii fiind duși, în secret, într-o pensiune.

Gazda, patroana casei, este obișnuită cu moartea, chiar îi spune lui Eguchi că dacă va simți vreodată nevoia de a se sinucide, poate să o facă acolo, să nu fie singur, deoarece „a muri aici e cea mai frumoasă moarte” (Kawabata, 2006: 90) și de aceeași părere e și Eguchi, care se duce acolo după Anul Nou, deși era foarte frig. I se pare că moartea se apropie, că el o simte și ar fi o moarte frumoasă lângă o tânără fată, mai ales că, făcând comparație între dragoste și moarte, între tinerețe și bătrânețe, afirmă: „Moartea e pentru bătrâni, dragostea e pentru tineri, moartea e o dată, dragostea e de nenumărate ori” (Kawabata, 2006: 97).

Pe măsură ce mângâie trupurile adormite ale fetelor, amintirile tinereții îl năpădesc și moartea se simte mai aproape. Incapacitatea lui Eguchi de a-și aminti numele femeilor cu care a fost îl face să pară confuz, senil, însă multitudinea detaliilor îl dau de gol și ni se dezvăluie drept un bătrân care vrea să își încheie datoriile cu viața, fiindcă întreaga carte se învârtă în jurul meditației asupra erotismului și a morții inevitabile.

Cele trei romane care, la prima vedere, par că relevă un erotism ce duce către vulgaritate, prezintă legătura indestructibilă dintre iubire, chiar și cea descoperită la bătrânețe, bazată, mai mult sau mai puțin, pe atracție fizică, și moarte – două elemente aparent opuse. Protagonștii poveștilor de dragoste nu mai sunt tineri și cunosc dragostea la bătrânețe, asta făcându-i să conștientizeze apropierea morții, care, până atunci, li se păruse departe, căci doar când ai sentimente puternice față de cineva îți dai seama că nimic nu este etern.

BIBLIOGRAPHY

- Kawabata, Yasunari, *Frumoasele adormite*, traducere de Anca Focșeneanu, Editura Humanitas, București, 2006;
- Lombardo, Maria Luisa , *Erotica magna, o istorie a literaturii române, dincolo de tabuurile ei*, Editura Universității de Vest, Timișoara, 2004;
- Márquez, Gabriel Garcia, *Povestea târfelor mele triste*, traducere din limba spaniolă, prefață și note de Tudora Șandru Mehedinți, Editura RAO, București, 2004;
- Martin, Gerald , *Gabriel Garcia Márquez: o viață*, Editura Litera Internațional, București, 2009;
- Mendoza, Plinio Apuleyo, *Parfumul de guayaba: convorbiri cu Gabriel Garcia Márquez*, Editura Curtea Veche, București, 2002;
- Roth, Philip , *Animal pe moarte*, Editura Polirom, Iași, 2006;
- Shostak, Debra, *Roth and gender*, în *The Cambridge Companion to Philip Roth*, Edited by Timothy Parrish, Cambridge University Press, 2007.